

УДК 372.881.1

ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩЕ ЯК СУЧАСНИЙ ДИДАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Тимошук І.В., к. пед. н.,
доцент кафедри іноземної мови та перекладу
Київський національний університет культури і мистецтв

Із розвитком онлайн-середовища з'явилося більше можливостей для поліпшення навичок з іноземної мови, які передбачають взаємодію з іншими людьми за допомогою соціальних мереж.

Використання в повсякденному житті онлайн-середовища сприяло розвитку і розширенню наукової інформації та публікацій, а як результат – збільшенню електронних книг, підручників, посібників, журналів, відеофільмів, аудіопродукції.

Значення веб-мережі не може бути проігнорованим, адже вона усунула кордони між країнами всього світу.

Серед основних причин використання онлайн-середовища для вивчення іноземних мов можна виділити автентичність, грамотність, взаємодію, життєздатність та розширення можливостей.

Перевагами Інтернету як у вивченні, так і в поглибленні знань з іноземної мови можна назвати широкі можливості, економію часу, доступну ціну, гнучкість, практичну спрямованість, перевірку рівня знань.

Ключові слова: іноземна мова, онлайн-середовище, дидактика, викладання, комунікація, глобалізація, носій мови, медійний ресурс.

С развитием онлайн-среды появилось больше возможностей для улучшения навыков по иностранному языку, которые предусматривают взаимодействие с другими людьми с помощью социальных сетей.

Использование в повседневной жизни онлайн-среды способствовало развитию и расширению научной информации и публикаций, а как результат – увеличению электронных книг, учебников, пособий, журналов, видеофильмов, аудиопroduкций.

Значение веб-сети не может быть проигнорировано, ведь она устранила границы между странами всего мира.

Среди основных причин использования онлайн-среды для изучения иностранных языков можно выделить аутентичность, грамотность, взаимодействие, жизнеспособность и расширение возможностей.

Преимуществами Интернета как в изучении, так и в углублении знаний по иностранному языку можно назвать широкие возможности, экономию времени, доступную цену, гибкость, практическую направленность, проверку уровня знаний.

Ключевые слова: иностранный язык, онлайн-среда, дидактика, преподавание, коммуникация, глобализация, носитель языка, медийный ресурс.

Tymoshchuk I.V. ONLINE ENVIRONMENT AS MODERN DIDACTIC TOOLS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES

With the development of the online environment there have appeared more opportunities to improve foreign language skills that involve interaction with others through the social networks.

The use of the online environment in the everyday life contributed to the development and expansion of scientific information and publications, and as a result – an increase of e-books, manuals, textbooks, magazines, videos, audio products.

The value of the web can't be ignored, because it has eliminated the borders between countries around the world.

Among the main reasons of the online environment use for learning foreign languages there can be distinguished authenticity, literacy, cooperation, vitality and widening of opportunities.

The advantages of the Internet in studying and deepening the knowledge of foreign languages are: vast opportunities, saving time, reasonable price, flexibility, practical orientation, testing the level of knowledge.

Key words: foreign language, online environment, didactics, teaching, communication, globalization, native speaker, media resource.

Постановка проблеми. Вивчення мови – одне з непростих завдань, яке ставить перед нами сучасне суспільство. Цей процес потребує безліч часу, терпіння, відданої та наполегливої праці. Разом із тим за стінами цієї праці стоять перспективи, які відчиняють нам двері до нових висот,

нових культур та способів мислення. На щастя, Інтернет дещо полегшив нам виконання цього непростого, але вкрай необхідного завдання. Сьогодні вивчення іноземної мови включає в себе набагато більше, ніж перечитування підручників, виконання тестових завдань та здачі зазубреного ма-

теріалу. Із появою Інтернету в нас з'явилося більше можливостей для поліпшення навичок іноземної мови, які передбачають взаємодію з іншими людьми за допомогою соціальних мереж.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вивчення та ролі іноземної мови в професійній підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей були предметом наукового інтересу таких учених, як Я.В. Булахова [1], М.М. Галицька [2], Н.В. Логутіна [3], В.В. Марчук [4], Л.Л. Петльована [5], М.Л. Писанко [6], Г.В. Турчинова [7] та ін.

Водночас аналіз наукових досліджень свідчить, що в працях указаних науковців досліджувались загальнонаукові проблеми сучасної педагогіки та особливості мовної підготовки в процесі здобуття вищої освіти.

Специфіка використання можливостей мережі Інтернет у процесі вивчення іноземної мови не була належно вивчена вітчизняними дослідниками.

Як усім нам відомо ще зі шкільних років, мова – це найважливіший засіб спілкування та пізнання. У кожному народі існує безліч мудрих висловів, які надають глибшого значення даному твердженню.

Одне відоме прислів'я говорить: «Скільки мов ти знаєш – стільки раз ти людина». Інший вислів стверджує: «Ті, хто нічого не знають про іноземні мови, нічого не знають про свою» [8, с. 91].

Мова є тією ознакою, яка вирізняє людину поміж інших живих істот на земному шарі.

Народна мудрість каже: «Хто володіє мовами – той володіє світом».

За словами Франка Сміта, «...знання однієї мови дозволяє увійти в коридор життя, знання двох мов відкриває вам усі двері в цьому коридорі» [10, с. 32].

Так, дійсно, знання іноземних мов відкривають перед людиною всі горизонти, а в першу чергу, – можливість отримати пристойну роботу. Крім того, це перспективи побачити всі барви нашого багатогранного світу, познайомитися з цікавими людьми.

Цей список можна ще довго продовжувати, але зрозуміло одне: мова – це найцінніший дар, яким володіє людина.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення та розкриття можливостей мережі Інтернет як у початковому вивченні, так і в поглибленні знань з іноземної мови.

Для досягнення зазначеної мети потрібно вирішити наступні завдання:

- виявити можливості Інтернету як комунікаційного середовища у вивченні іноземної мови;

- встановити ресурсний потенціал Інтернету для опанування та поглиблення знань іноземної мови;

- з'ясувати переваги Інтернету щодо інших інструментів вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Із появою Інтернету спілкування між людьми перейшло на інший рівень сприйняття, особливо за останні 10 років. Науковці зазначають, що величезний ріст Інтернет-додатків та комп'ютерних ігор генерував глобальний інтерес та призвів до дослідження комп'ютерно-опосередкованої комунікації. Проте інші вчені вважають, що загальна тенденція до поширення інформації, комунікаційних технологій, а особливо Інтернету ставить перед нами запитання: «А який вплив ці технології будуть мати на різні нації та культури?». Звичайно, можна було б стверджувати, що Інтернет зробив людину асоціальною, замкненою в собі, особою, яка боїться подивитися у вічі іншій людині та висловити свою думку, але очевидним є той факт, що все більша кількість людей із різних країн може легко увійти в контакт один з одним, пізнати один одного, дізнатися про культуру, мови та спосіб життя. Статистика показує, що люди користуються Інтернетом для того, щоб завжди бути на зв'язку зі своїми рідними та друзями, передавати важливу інформацію, здійснювати купівлю та продаж різноманітних товарів і послуг та завжди тримати руку на пульсі щодо подій, які відбуваються у світі [9].

Крім того, поява Інтернету сприяла розвитку і розширенню наукової інформації та публікацій, а як результат – збільшенню електронних книг, підручників, посібників та журналів.

Значення Інтернету не може бути проігнорованим, адже він усунув кордони між країнами усього світу та створив віртуальну реальність, яка дуже тісно пов'язана з реальним життям.

Усе це дає нам змогу без жодних сумнівів стверджувати, що Інтернет є визначним винаходом ХХ століття, без якого сьогодні не мислить себе жодна сучасна людина.

На додаток до всіх вищесказаних переваг Інтернету ми не можемо не вказати на його величезні перспективи у вивченні іноземних мов, оскільки сьогоденне онлайн-середовище пропонує багато можливостей як для початківців, так і для тих, хто хоче поглибити свої знання.

Зарубіжні науковці М. Варшауер (Mark Warschauer), Х. Шетцер (Heidi Shetzer) та К. Мелоні (Christine Meloni) пропонують 5 основних причин використовувати Інтернет для вивчення іноземних мов, яке вони називають живим. Отже, за цим стоїть автентичність, грамотність, взаємодія, життєздатність та розширення можливостей. Вони вірять у те, що Інтернет надає сенсу

у вивченні іноземних мов за незначну ціну, а також представляє нову важливу форму грамотності, необхідної у XXI столітті. Він надає студентам можливість взаємодії 24 години на добу як з носіями, так і з тими, хто просто володіє бажаною мовою. Це додає можливостей стати незалежними учнями впродовж всього життя, які можуть знаходити те, що їм потрібно та коли потрібно [11, с. 7].

Ряд учених, таких як М. Варшауер (Mark Warschauer) та Ф. Віттакер (Fawn P. Whittaker), визначають інші можливі причини для використання Інтернету під час вивчення іноземних мов. Перша з них – переконання в тому, що лінгвістична природа онлайн-спілкування є бажаною для забезпечення процесу вивчення мови. Друга полягає в тому, що Інтернет створює оптимальні умови для навчання письма, оскільки забезпечується реальна аудиторія для письмового спілкування. До третьої умови відносять можливість Інтернету підвищувати студентську мотивацію. Четвертою можливою причиною є переконання в тому, що навчання комп'ютерним навичкам є життєво важливим для майбутнього успіху студентів. Мається на увазі, що існує необхідність у використанні Інтернету не лише для вивчення іноземної мови, а й вивчення мови з метою вправного користування комп'ютером та соціальною мережею в цілому [12, с. 368–369].

Інтернет є цінним ресурсом для викладачів мови та учнів. Адже він надає додаткову можливість практики, включаючи читання текстів, виконання граматичних та лексичних вправ, здійснення тестових завдань із метою перевірки засвоєних знань. За допомогою спеціальних мультимедійних пристроїв також можливе виконання фонетичних вправ.

Крім цього, учні спроможні самостійно знаходити потрібну їм політичну, географічну, економічну, соціокультурну та іншу інформацію. На різних сайтах або ж джерела інформації їм можуть рекомендувати викладачі. Інтернет надає можливість кожному (як учневі, так і викладачеві) читати газети, журнали художню та наукову літературу мовою тієї країни, яка вивчається. Зручним для викладачів є створення внутрішньої інформаційної мережі.

Інтернет-середовище є зручним засобом для перегляду фільмів. Тут можна підібрати той матеріал для перегляду іноземною мовою, який подобається чи потрібен саме конкретній особі. Для початківців, яким важко сприймати швидке мовлення на слух, є можливість скористатися фільмами із субтитрами, що також будуть до-

ступними в арсеналі онлайн-бібліотеки. Сприйняття іншомовного мовлення на слух та одночасна візуалізація допоможуть початківцям у досягненні їхньої мети – за відносно короткий період часу навчитися спілкуватися обраною мовою.

Як відомо, прослуховування пісень іноземною мовою сприяє швидкому запам'ятовуванню слів, за умови, звичайно, якщо пісня подобається, що, у свою чергу, призводить до збільшення словникового багажу. Різноманітні програми, концерти та просто аудіозаписи, які поширюються в Інтернеті, не залишать студентів байдужими до цього заняття, принесуть не лише насолоду, а й користь від вивченого матеріалу.

Інтернет також слугує медіумом для виконання творчих завдань та здійснення презентацій. Так, аналізуючи та узагальнюючи наявну інформацію, учні пишуть твори, реферати, складають цікаві презентації, що не потребує витрачання зайвого часу на походи до бібліотек та перегортування безлічі книг з не завжди потрібною інформацією.

Зв'язок із носіями мови, який здійснюється за допомогою Інтернету, сприяє розвитку грамотності, дозволяє практикувати певні навички, такі, наприклад, як ведення діалогу в буденному житті і в діловому середовищі, вміння переконувати співрозмовника; формуються навички граматично правильно та коректно з точки зору іноземної мови ставити запитання і надавати відповіді, а також уточнювати інформацію, виходячи з реальних життєвих ситуацій. Покращення грамотності також відбувається в межах соціального контексту. Взаємодія вищевказаних ситуацій може призвести до спільних проектів та розширення зав'язків між студентами з усього світу, що призводить до розвитку соціальних навичок. Таким чином, Інтернет полегшує використання конкретної мови в автентичній обстановці.

Поява Інтернету та комп'ютерів стала незамінним ресурсом для викладачів. Адже тут можна знайти необхідну інформацію, матеріали, плани занять та отримати практичну підтримку. Насправді комп'ютер полегшує життя кожного викладача та робить його працю ефективнішою. На сьогодні Інтернет пропонує безліч сайтів, які покликані допомогти викладачам у викладанні іноземної мови.

Одна з найважливіших особливостей сучасних сайтів – це надання готових планів занять та заходів щодо широкого кола питань. Звичайно, під час одержання чужих матеріалів необхідно в першу чергу задуматися над їх ефективністю для конкрет-

ної студентської аудиторії. Тому іноді слід адаптувати таку інформацію для потреб викладача та студентів.

У мережі Інтернет існує багато форумів, на яких можливо не лише обмінюватися планами уроків, а й спілкуватися на важливі теми, вирішувати проблемні питання, отримуючи інформацію від більш досвідчених працівників, або ж, навпаки, стати наставником чи радником для тієї людини, яка цього конче потребує.

В Інтернет-середовищі також існує безліч сайтів різних професійно-освітніх організацій, які створюють умови для того, щоб викладачі були їх невід'ємною частиною. Поряд із наданням важливих ресурсів ці організації дають змогу викладачам йти в ногу з останніми світовими досягненнями у сфері науки.

Найбільш популярними є такі Інтернет-ресурси: google.com, teachingenglish.org.uk, newspapers.com, washingtonpost.com, bbc.co.uk, cnn.com.

Однією з найбільш цікавих особливостей Інтернету є електронна пошта, за допомогою якої можна по всьому світі передавати інформацію у вигляді листів, прикріплених робочих документів, фотографій, сканкопій і т.д. Викладачі та студенти всіх країн використовують цю можливість для того, щоб повідомити важливу інформацію, наприклад: передати домашнє завдання, перевірити правильність його виконання, отримати відповіді на хвилюючі питання. Написання листів іноземною мовою забезпечує студентів практичними навиками письма та, що не менш важливо, сприяє їх грамотності.

Висновки. Зважаючи на те, що Інтернет допомагає як у вивченні, так і в поглибленні знань з іноземної мови, а також є незамінним помічником для викладачів, ми можемо визначити ознаки його переваг:

1) *можливості*. Інтернет надає безліч можливостей у використанні сучасних програм та технологій для вивчення іноземних мов;

2) *час*. Для сучасної мобільної людини час – це одна із заповорок успіху. Інтернет надає можливість економити свій час, адже сучасні технології дозволяють мати вихід в Інтернет навіть через телефон, яким можна скористатися будь-де та будь-коли;

3) *ціна*. Інтернет є тією моделлю, яка пропонує послуги за незначну ціну. Адже немає потреби купувати всі книги, їх можна просто переглянути онлайн чи зберегти у своєму пристрої;

4) *гнучкість*. Інтернет дозволяє працювати в той час, коли зручно саме викладачу, та використовувати той матеріал, який підходить саме йому;

5) *практика*. Як відомо, найкращий спосіб вивчити іноземну мову – це потрапити в мовне середовище. Для більшості, звичайно, перебування за кордоном протягом якогось періоду часу є нереальним. За допомогою веб-сайтів можна практикувати свої знання з носіями мови, не виїжджаючи за кордон, що покращить і поглибить знання та не принесе додаткових витрат на переїзд;

6) *перевірка*. Вивчаючи мову, неможливо об'єктивно визначити рівень володіння нею. Саме з цієї причини люди часто втрачають інтерес до вивчення іноземної мови. У більшості випадків існує певний прогрес, але оперативно неможливо визначити рівень успіху в оволодінні мовою. Для цього Інтернет пропонує перевірити свої набуті знання, виконавши ряд тестів та отримавши оцінку.

Зважаючи на вищевикладене, ми можемо з впевненістю стверджувати, що вчителі, викладачі, учні, студенти та загалом ті, хто навчається, є основними учасниками процесу навчання в Інтернеті. Адже він є цікавим для кожного своєю новизною, можливостями, зручністю та доступністю, не створює негативного сприйняття, а, навпаки, зацікавлює своєю практичністю.

Немає жодних сумнівів у тому, що онлайн-середовище є важливим засобом для вивчення іноземних мов, але разом із тим необхідно звернути увагу на його правильне використання для досягнення поставлених цілей. За результатами нашого опитування 96 відсотків студентів користуються Інтернетом для виконання домашніх завдань з іноземної мови, а саме перекладу текстів онлайн, забуваючи про існування словників та необхідність збагачувати свій словниковий запас. Варто пам'ятати, що Інтернет повинен бути засобом для вивчення чи поглиблення знань, а не тимчасовою допомогою для досягнення короточасних цілей.

ЛІТЕРАТУРА:

- Булахова Я.В. Педагогічні умови навчання іноземних мов майбутніх інженерів-програмістів засобами мультимедійних програм : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Я.В. Булахова ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2007. – 20 с.
- Галицька М.М. Формування у студентів вищих навчальних закладів сфери туризму готовності до іноземного спілкування : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / М.М. Галицька ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2007. – 20 с.
- Логутіна Н.В. Формування готовності до професійного іноземного спілкування у майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н.В. Логутіна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2006. – 20 с.

4. Марчук В.В. Формування ціннісних орієнтацій студентів аграріїв у процесі вивчення іноземних мов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / В.В. Марчук ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2011. – 20 с.

5. Петльована Л.Л. Педагогічні основи професійної адаптації студентів-економістів засобами новітніх інформаційних технологій : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л.Л. Петльована ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький, 2008. – 20 с.

6. Писанко М.Л. Формування англомовної соціокультурної компетенції у студентів мовних спеціальностей на базі німецької мови як першої іноземної : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.02 / М.Л. Писанко ; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2008. – 25 с.

7. Турчинова Г.В. Методика підготовки майбутніх учителів до викладання біології англійською мовою : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.02 / Г.В. Турчинова ; Київ. нац. лінгвіст. ун-т. – К., 2006. – 21 с.

8. Goethe J.W. Maximen und Reflexionen / Johann Wolfgang Goethe : Vollständiger, durchgesehener Neusatz mit einer Biographie des Autors bearbeitet und eingerichtet von Michael Holzinger. – Berlin : Berliner Ausgabe, 2013. – 168 p.

9. Internet World Stats : Usage and Population Statistics [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.internetworldstats.com>.

10. Smith F. Essays into literacy: selected papers and some afterthoughts / Frank Smith. – Portsmouth : Heinemann Educational, 1983. – 157 p.

11. Warschauer M. Internet for English Teaching / Mark Warschauer, Heidi Shetzer, Christine Meloni. – Alexandria : Teachers of English to Speakers of Other Languages, 2000. – 179 p.

12. Warschauer M. The Internet for English Teaching: Guidelines for Teachers / Mark Warschauer, Fawn P. Whittaker ; Jack C. Richards, Willy A. Renandya (eds). – Cambridge : Cambridge University Press, 2002. – P. 368–373.